

Preek 21-02-2016

Ds Richard Vissinga

Hebreeën 6, 11-20 en Lucas 6, 27-35 2e zondag 40-dgntijd.

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

'En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Daar is geen dood meer en geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn. '

Woorden uit het slot van de Bijbel, Openbaring 21. Eén van de indrukwekkendste visioenen van Johannes.

Dierbare en geliefde woorden voor velen. Waar troost en bemoediging van uitgang en uitgaat, toen in Johannes' tijd, en door alle tijden heen tot in onze tijd.

Want wat we hier zien en ondervinden, dat zal niet blijven. Er wacht een betere tijd, een wenkende toekomst. Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Dat maakt niet iedereen mee. Dat denken in twee werelden, in twee tijden. Hier en nu de onze. En daarna een andere, een nieuwe tijd.

Dat is niet iets van deze tijd, dat niet kunnen meemaken. Daar worstelde de schrijver van de Hebreeën-brief al net zo mee. Hij richt zich tot mensen voor wie de hoop op een nieuwe tijd aan het verdampen is. Ja, toen ze tot geloof kwamen, toen waren ze daar nog vol van. Van die hoop op een nieuwe tijd. Jezus had de vlammen van de hoop aangeblazen. Door wat hij had gezegd en gedaan. Hij had er zelf immers ook zo nadrukkelijk over gesproken, over de toekomst van God, die op het punt stond door te breken. En laten zien!

Maar nu was het al meer dan een halve eeuw geleden, dat hij in hun midden was. Wat hij gezegd en beloofd had, daar was nog niets van gebleken. Het was moeilijk om het geloof en de hoop levend te houden en niet afvallig te worden.

Met een grote bewogenheid en gedrevenheid probeert de Hebreeën-schrijver hen op het hart te binden toch vooral vast te houden aan de hoop. Hij leeft heel sterk vanuit de gedachte dat deze tijd gevolgd zal worden door een betere, een nieuwe tijd. Dat heeft God immers zelf beloofd!

Sterker nog, dat heeft hij met een eed bevestigd. Dat heeft hij gezworen.

Hij neemt zijn lezers mee naar het begin van de Bijbel, naar de verhalen over Abraham.

Daar heeft God hem niet alleen geroepen, maar ook gezworen dat hij hem rijkelijk zou zegenen.

Met een eed gezworen bij zichzelf, bij wie hij is: een God die trouw blijft, die één ding niet kan: zichzelf verloochen. Hij kan niet ontrouw worden aan zichzelf. Wat hij beloofd heeft, dat zal hij doen.

Als hij zegt: ik laat niet los wat ik begonnen ben, dan kun je, dan moet je daarop vertrouwen.

Abraham had wel veel geloof nodig om te doen en te blijven doen wat God hem gezegd had.

Hij had niet meer gehoord dan een stem, die hem wegreep uit zijn vertrouwde omgeving.

Om huis en haard te verlaten. Op weg te gaan. Waarheen? Dat zul je wel zien: naar het land dat Ik je wijzen zal.

Verderop in de Hebreeënbrief wordt Abraham hierom juist ten voorbeeld gesteld aan alle gelovigen. Dat hij in geloof de stem heeft gehoorzaamd.

En zoals God Abraham gezworen heeft hem rijkelijk te zegenen, zo heeft God dat ook later gedaan aan zijn nakomelingen. Hij is betrouwbaar. Hij liegt niet. Daar kun je op vertrouwen.

Daar kun je je aan toevertrouwen.

'Onze toevlucht is het vast te houden aan de hoop op wat voor ons in het verschiet ligt. Die hoop is als een betrouwbaar en zeker anker voor onze ziel, en gaat ons voor tot voorbij het voorhangsel, waar Jezus als voorloper al is binnengegaan, ten behoeve van ons: hij is hogepriester voor eeuwig, zoals ook Melchisedek dat was' aldus de slotverzen van de eerste lezing.

Daar wordt heel veel gezegd. Ook veel wat niet op het eerste gehoor duidelijk is.

De hoop is als een betrouwbaar en zeker anker voor onze ziel. De hoop wordt verbeeld met de metafoor van een anker. Dat roept het beeld op van een schip, dat voor anker ligt, nog altijd wel in het water. Stroom en wind rukken aan de anker ketting. Het tij keert, de wind verandert van richting. Zo is in onrustige tijden de gemeente niet in het heden, maar in de toekomst verankerd. Daar ligt haar vaste punt.

Dat geldt ook voor ieder mens persoonlijk; het is het anker voor de ziel, voor mijn leven, voor mijn bestaan. Het geloof dat zich vastklampt aan de toekomst is als de ankerketting: het kan flink onder spanning komen te staan.

Dan komt Jezus ter sprake. Hij is de nadere invulling van de hoop.

Het beeld verspringt van het anker naar de tempel. De tempel met haar drie ruimtes: de voorhof - voor iedereen toegankelijk, het heilige - waar de priesters hun werk deden: de offers en de gebeden aan God opdragen, en de binnenste ruimte afgescheiden van het heilige door het voorhangsel: het heilige der heiligen, dat de hogepriester één keer per jaar mocht betreden om het zoenoffer te brengen voor de zonden van het volk.

Het is de aardse afbeelding van Gods woonplaats in de hemel.

Daar is Jezus nu binnengegaan. Dat wil zeggen: hij is tot op het dichtst de verborgen God genaderd. Hij heeft als het ware de afstand tussen God en mensen overbrugd. Hij is kind aan huis geworden in de geheimen van de Vader.

Dat wordt verbeeld door het openschuiven van het gordijn, zoals in Israel de hogepriester eenmaal per jaar deed - om voor zijn volk opnieuw de geblokkeerde weg tot God te hervinden.

Jezus gaat ons voor tot voorbij het voorhangsel, ten behoeve van ons. Hij heeft ons de weg naar het hart van de Vader geopend. Wij zullen in zijn voetspoor treden; wij volgen hem.

Hij is hogepriester voor eeuwig, zoals ook Melchisedek dat was.

Wie dat is? We moeten terug naar de schimmige coulissen van Israels vroegste geschiedenis, de verhalen over Abraham. Daar komen we hem het eerst in de Bijbel tegen, die wonderlijke figuur van Melchisedek. Genesis 14 vertelt dat hij koning is van Salem, het latere Jeruzalem. Hij wordt daar priester van de Allerhoogste genoemd. Hij brengt Abraham brood en wijn en zegent hem.

Hij is een mysterieus figuur. Zoals hij er ineens is, zo plotseling verdwijnt hij ook weer.

Om dan later in één van de psalmen opnieuw op te duiken, Psalm 110. Ook daar is er sprake van dat de Heer een eed gezworen heeft aan de Gezalfde van Israel: jij bent priester voor eeuwig, naar de ordening van Melchisedek.

En alleen hier in het nieuwe testament, in de Hebreeënbrief wordt Jezus hogepriester genoemd, zoals ook Melchisedek dat was. Een priester van de Allerhoogste. Een bruggenbouwer. Een middelaar.

Met het anker van de hoop hechten we ons aan de belofte van Gods toekomst.

En het wonderlijke is nu, dat wij van die toekomst in onze tijd al iets kunnen waarnemen.

Dan denken we aan Jezus, die uit de toekomst van God ons bestaan is binnengekomen en na zijn leven op aarde opgenomen is in de hemel.

Jezus, die ons roept, oproept hem te volgen. Om in onze tijd, in ons hier en nu al tekenen op te richten van die nieuwe tijd.

De tweede lezing van vanmorgen zet ons aan de ene kant weer midden in onze tijd. Maar vervreemdt ons tegelijk daarvan.

In Lucas 6 spreekt Jezus tot zijn leerlingen.

Het zijn woorden die weerstand bij ons oproepen. Hoe zou je dat nu kunnen: je vijand liefhebben en bidden voor wie je slecht behandelen? De andere wang toekeren als je op de ene bent geslagen?

Lenen en niet terugvragen? Waar blijf je als je dat doet?

In de loop van de tijd is op allerlei manieren geprobeerd deze oproepen van Jezus van hun scherpte te ontdoen. Maar daarmee raak je ook kwijt waar het Jezus om ging en gaat: om hier en nu, ook in onze tijd, de nieuwe wereld van God te laten aanbreken. Om hier en nu al het licht van Gods liefde te laten schijnen. Niet alleen diep in je hart, zo dat je zelf in vertrouwen op God kan leven, maar ook in je concrete gedrag naar anderen toe.

'Behandel anderen zoals je wilt dat ze jullie behandelen.'

Dat is de gulden regel die Jezus zijn leerlingen voorhoudt. Positief geformuleerd dus.

Niet: wat jij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet.

Maar: doe aan anderen wat jij wilt dat ze aan jou doen.

Dat is precies wat mensen aan Jezus hebben ervaren. Het doorbreken van de duivelskring van het kwaad. Het vlottrekken van vastgelopen verhoudingen. Het verzoenen van tegenstellingen.

Het is zoals een gezang zingt: de toekomst van de Heer is daar, en voor zijn voeten uit, gaan vrede en gerechtigheid, als bruidegom en bruid (Lied 767: 1).

Waar dat zichtbaar wordt, daar licht al even iets op van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

En wat komen die dichtbij, als wij gehoor geven aan de woorden van Jezus.

Amen